

VEŘEJNÁ EKONOMIKA

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Název projektu: Inovace magisterského studijního programu Fakulty ekonomiky a managementu

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/2.2.00/28.0326

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Obsah přednášky

ÚVOD

ZÁKLADNÍ POJMY

VYMEZENÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU

ROZSAH VEŘEJNÉHO SEKTORU (KVANTIFIKACE)

A ZAHRANIČNÍ SROVNÁNÍ

ZÁVĚR

ÚVOD DO VEŘEJNÉ EKONOMIE A VEŘEJNÉ EKONOMIKY

ÚVOD

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Úvod

Cílem tohoto tématu je pochopení podstaty fungování veřejné ekonomiky (veřejného sektoru) s důrazem na vymezení základních oblastí zkoumání veřejné ekonomie a problémů, které jsou předmětem jejího zkoumání.

Jako **dílčí cíle** můžeme stanovit:

- a) seznámení se se základní terminologií užívané v rámci veřejné ekonomie a veřejné ekonomice,
- b) poznání struktury vědní disciplíny „Veřejná ekonomie“ a její základní metodologie
- c) pochopení základních souvislostí mezi národním hospodářstvím a veřejným sektorem

ÚVOD DO VEŘEJNÉ EKONOMIE A VEŘEJNÉ EKONOMIKY

ZÁKLADNÍ POJMY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Základní pojmy

- Veřejná ekonomie
- Ekonomie veřejného sektoru
- Ekonomika veřejného sektoru
- Veřejná ekonomika
- Veřejný sektor

ÚVOD DO VEŘEJNÉ EKONOMIE A VEŘEJNÉ EKONOMIKY

VYMEZENÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Vymezení veřejného sektoru

Veřejný sektor

Je ta část ekonomiky, která se nachází ve veřejném a nikoli soukromém vlastnictví. Veřejný sektor je tudíž vymezen s ohledem na charakter vlastnictví.

**Macmillanův slovník
moderní ekonomie (1995)**

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Vymezení veřejného sektoru

Veřejný sektor

Je část národního hospodářství, která je financována z veřejných financí, řízena a spravována veřejnou správou, rozhoduje se v ní na základě veřejné volby a podléhá systému veřejné kontroly

Yvonne Strecková (1998)

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Vymezení veřejného sektoru

Volba kritérií pro vymezení VS

- Odvětvové
- Sektorové
- Vlastnictví
- Financování provozu a rozvoje

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Vymezení veřejného sektoru

Členění NH dle kriteria vlastnictví

Rozdělení národního hospodářství dle kritéria vlastnictví

Pramen: *Vlastní*

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Vymezení veřejného sektoru

Členění NH dle kriteria financování

Rozdělení národního hospodářství dle kriteria financování

Pramen: *Vlastní*

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Vymezení veřejného sektoru

Členění NH dle kriteria financování

Ziskový sektor je část národního hospodářství tvořená organizacemi, které zdroje pro svůj provoz a rozvoj získávají cestou prodeje svých výrobků a služeb za tržní cenu. Tyto subjekty jsou tedy financovány z vlastních zdrojů získaných realizací své produkce na trhu. Cena je pak výsledkem vztahu mezi nabídkou a poptávkou. Základním předpokladem dlouhodobé existence těchto subjektů je dosahování zisku.

Neziskový sektor je tvořen subjekty, které zdroje pro svou existenci získávají od fyzických a právnických osob a to jednak prostřednictvím:

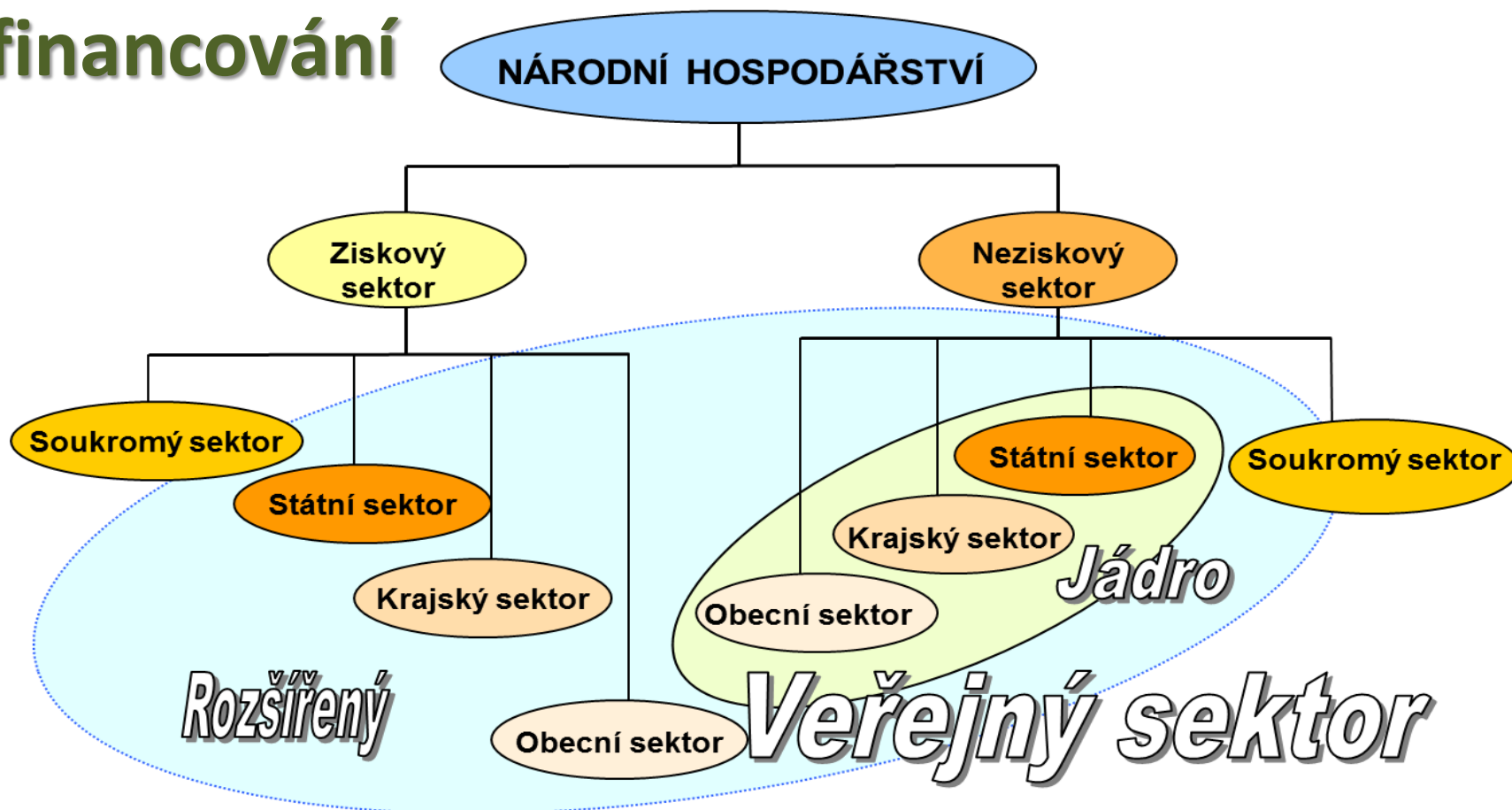
- ❖ **veřejných financí - čili příkazovým systémem daní, poplatků a cel.** Tyto organizace jsou tedy financovány tou částí finančního systému národního hospodářství, která prochází přerozdělovacím procesem cestou veřejných rozpočtů.⁵
- ❖ **nebo prostřednictvím dobrovolného systému darů, vzájemných plateb nebo prodejem svých výrobků a služeb** zpravidla za cenu odpovídající nákladům nebo dokonce nižší.

Z výše uvedeného rozdělení vyplývá jedna základní skutečnost, která je vlastní neziskovému sektoru jako celku - cena nemá charakter tržní ceny, tj. není vytvářena na základě setkávání nabídky a poptávky na trhu, ale je vytvářena na základě společenského neboli veřejného zájmu (v odborné literatuře je toto označení používáno častěji).

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Vymezení veřejného sektoru

Členění NH dle kriteria vlastnictví a financování

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Vymezení veřejného sektoru

Členění NH dle kriteria vlastnictví a financování

Na základě výše zobrazeného vlastnicko-finančního rozboru, můžeme poměrně srozumitelně vymezit jádro veřejného sektoru, ale i tzv. rozšířený veřejný sektor. Pokud se vrátíme k definici veřejného sektoru, jež byla vymezena výše, můžeme dojít k závěru, že:

- ❖ **jádro veřejného sektoru** je tvořeno tou částí neziskového sektoru, který je ve státním a samosprávném vlastnictví;
- ❖ **v širším slova smyslu je součástí veřejného sektoru** vše kam vstupují veřejné finance, což znamená:
 - státní a samosprávný ziskový sektor,
 - soukromý ziskový sektor, pokud jsou mu poskytovány dotace, granty apod. z veřejných financí,
 - soukromý neziskový sektor, pokud jsou mu poskytovány dotace, granty apod. z veřejných financí.

ÚVOD DO VEŘEJNÉ EKONOMIE A VEŘEJNÉ EKONOMIKY

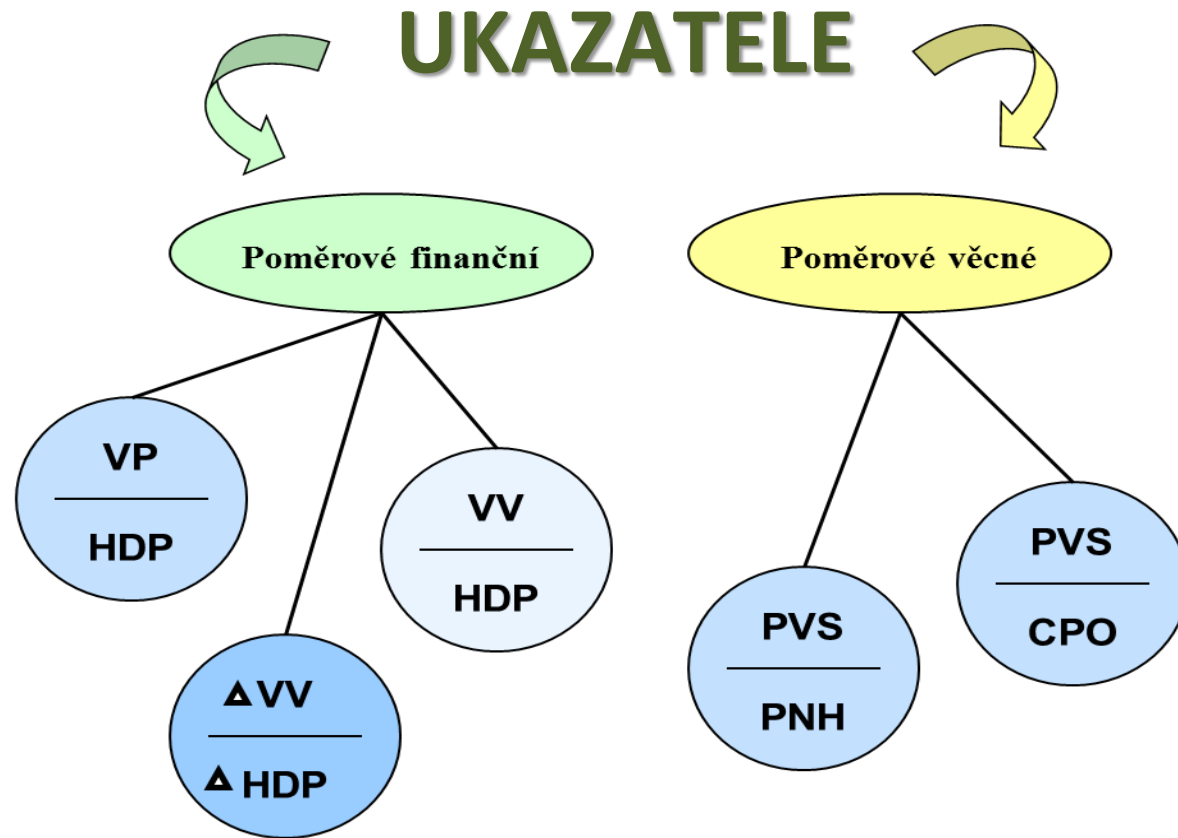
ROZSAH VEŘEJNÉHO SEKTORU (KVANTIFIKACE) A ZAHRANIČNÍ SROVNÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Rozsah veřejného sektoru (kvantifikace) a zahraniční srovnání

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Rozsah veřejného sektoru (kvantifikace) a zahraniční srovnání

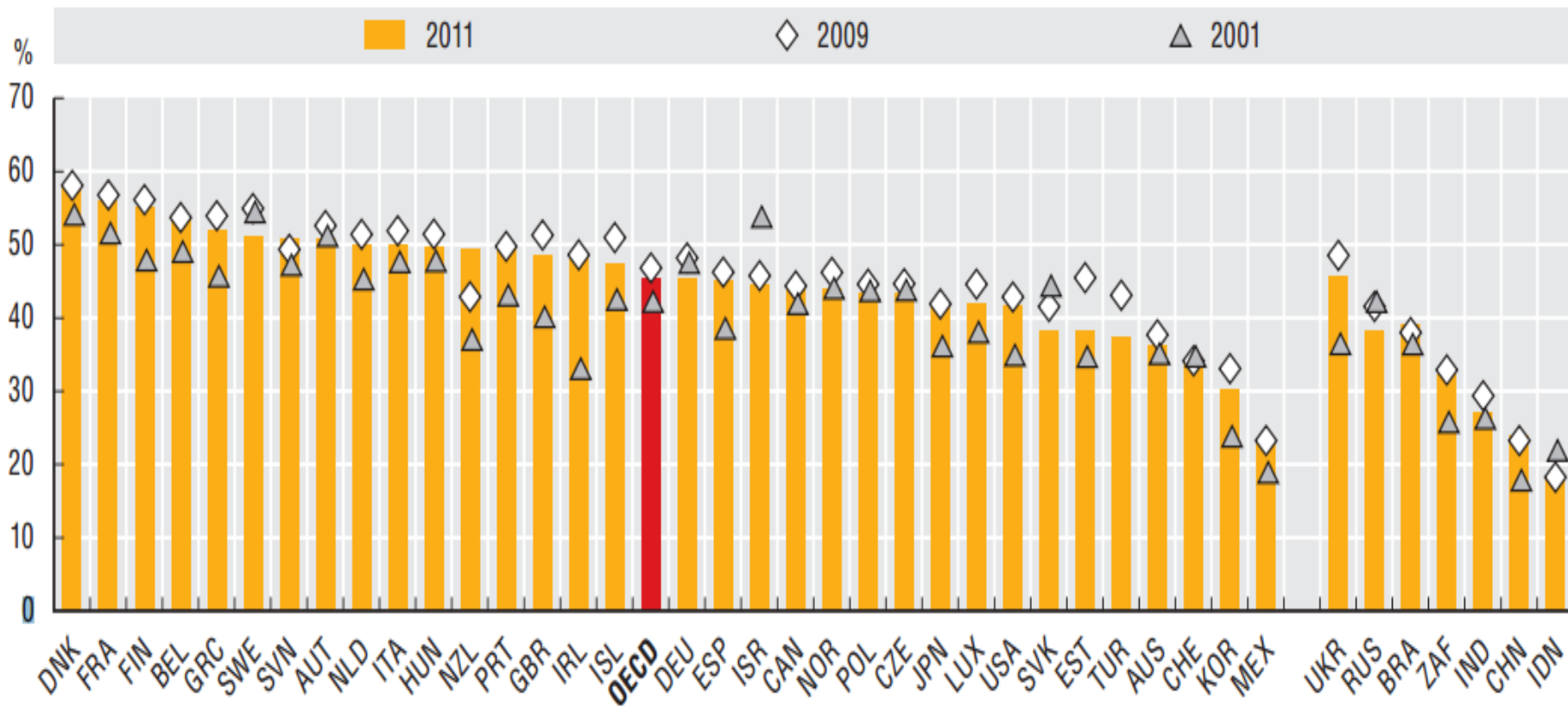
Celkové vládní výdaje jako % HDP

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Rozsah veřejného sektoru (kvantifikace) a zahraniční srovnání

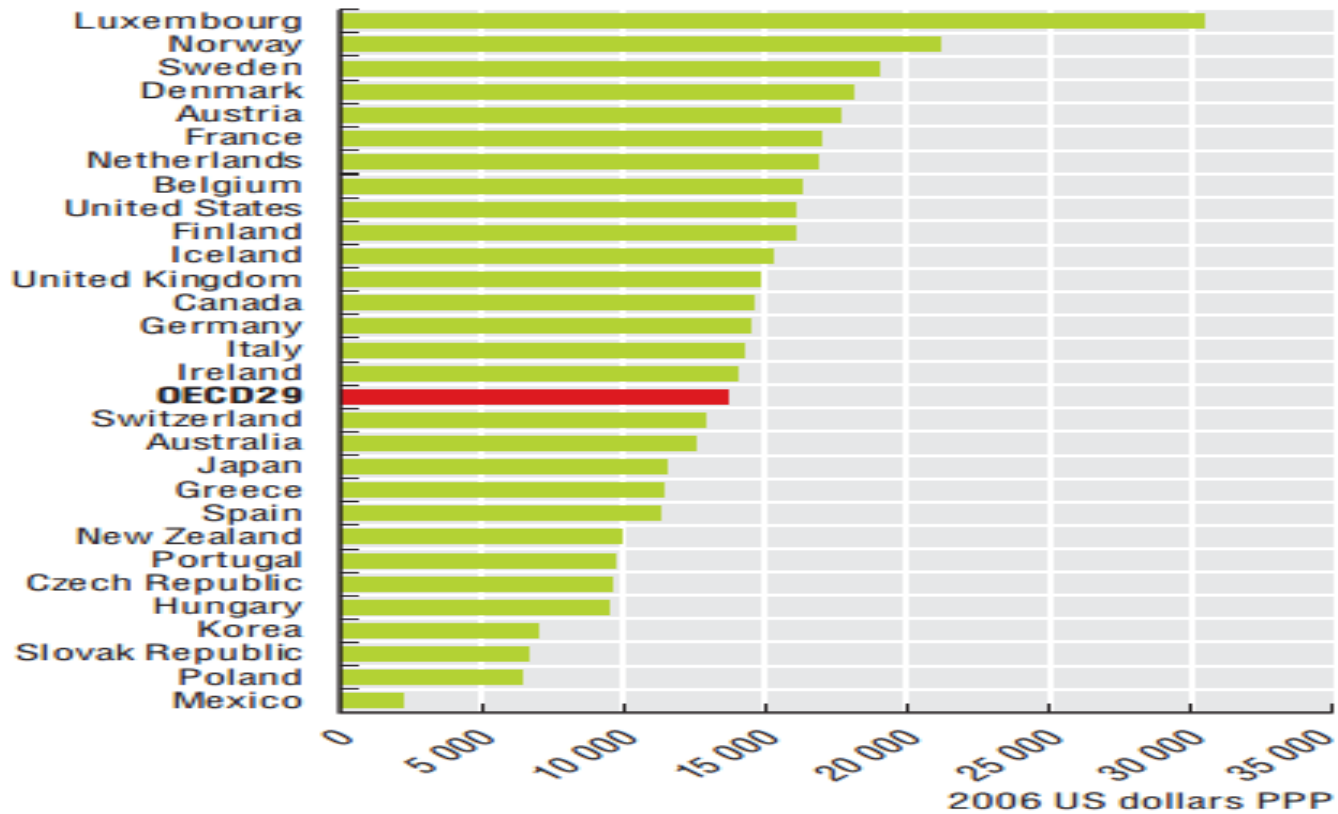
Celkové vládní výdaje jako % HDP 2001, 2009, 2011

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Rozsah veřejného sektoru (kvantifikace) a zahraniční srovnání

Vládní výdaje na obyvatele (2006)

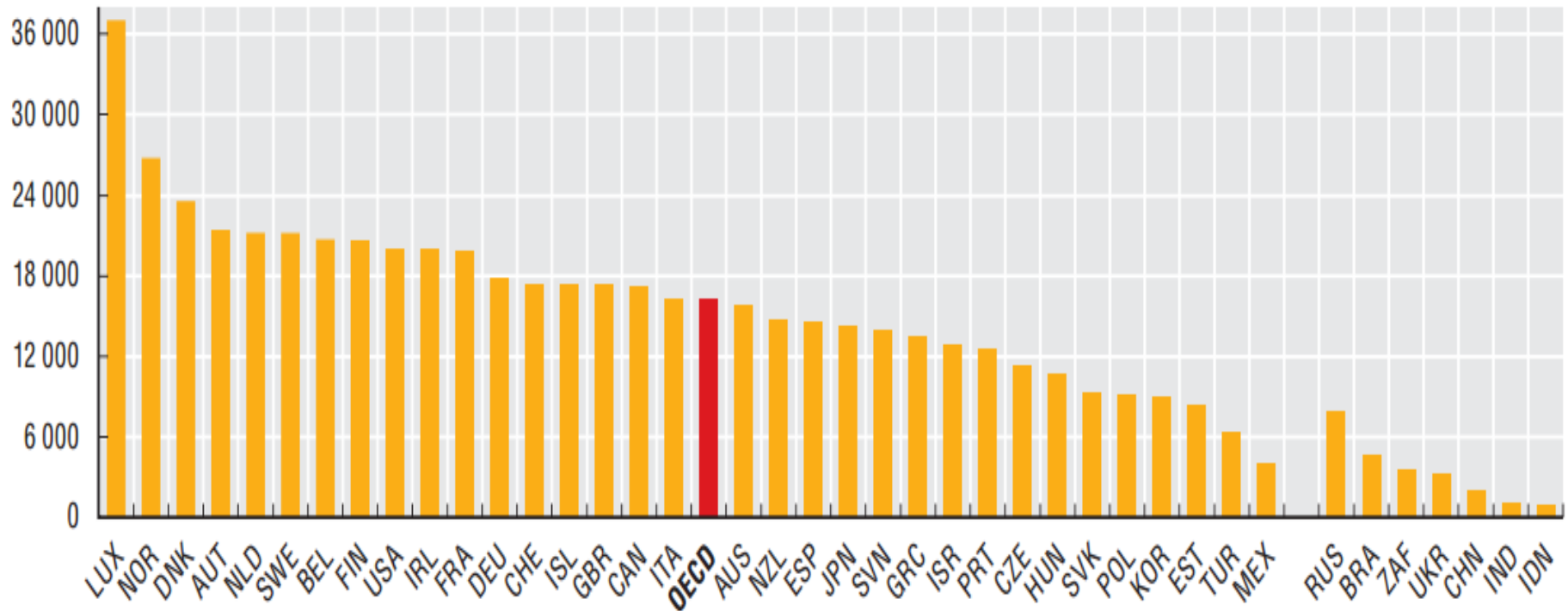

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Rozsah veřejného sektoru (kvantifikace) a
zahraniční srovnání

Vládní výdaje na obyvatele (2011)

2011 USD PPP

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Rozsah veřejného sektoru (kvantifikace) a zahraniční srovnání

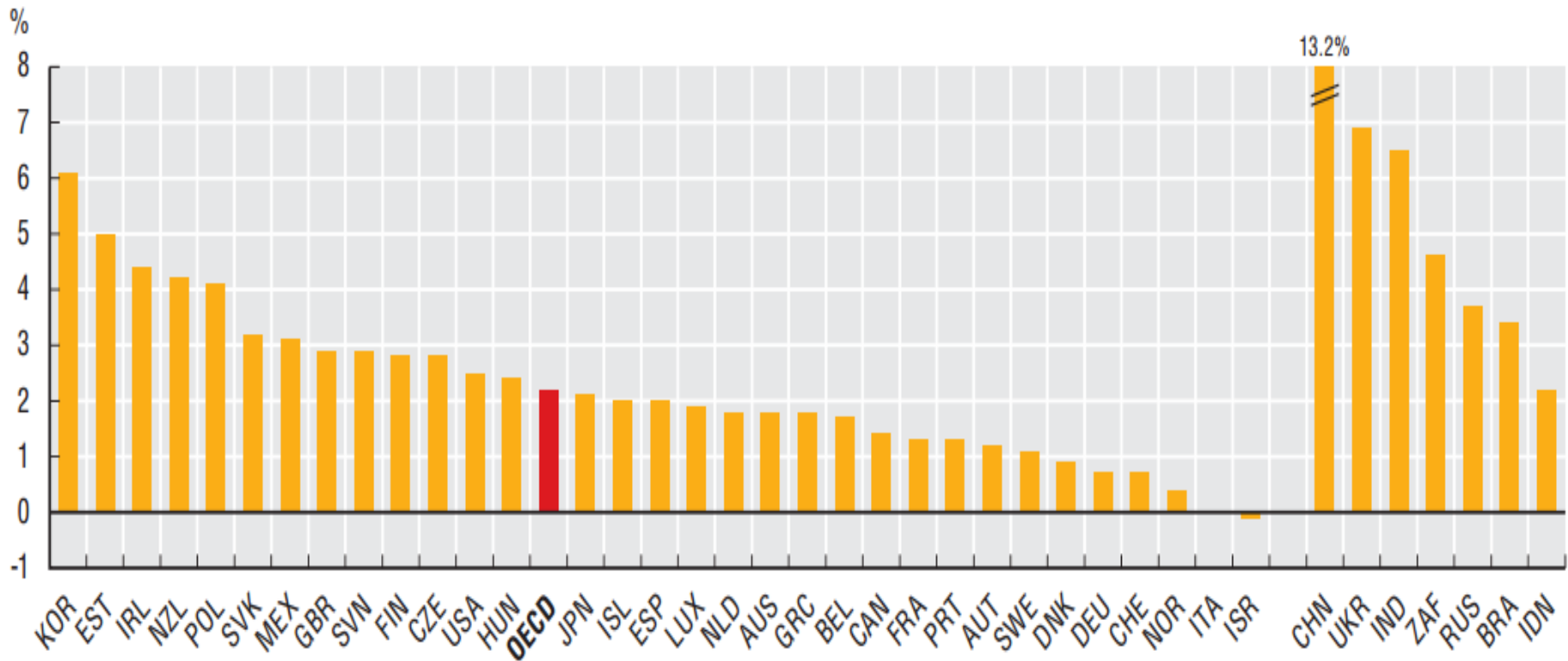
% změna vládních výdaje na obyvatele (2006)

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Rozsah veřejného sektoru (kvantifikace) a zahraniční srovnání

% změna vládních výdajů na obyvatele (2011)

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Rozsah veřejného sektoru (kvantifikace) a zahraniční srovnání

Muže být vyjádřen prostřednictvím kvantifikace jeho segmentů, např.:

- počtem obcí
- počtem škol, učitelů
- počtem zdravotnických zařízení, lékařů, lůžek
- počtem sportovišť, tělovýchovných zařízení
- počtem kulturních zařízení
- atd.

Vždy je však nutné tyto veličiny vztahovat k určitému základu.

ÚVOD DO VEŘEJNÉ EKONOMIE A VEŘEJNÉ EKONOMIKY

ZÁVĚR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Závěr

- **Veřejný sektor** má poměrně zásadní vliv na fungování společnosti a národní ekonomiky.
- **Veřejná ekonomie** umožňuje porozumět zákonitostem fungování veřejného sektoru.
- Základním problémem **je nalezení vhodné míry vlivu státu na chod ekonomiky** a což ve skutečnosti znamená určení velikosti veřejného sektoru.
- Znalost **objektivních a subjektivních příčin** existence veřejného sektoru je pro dosažení vhodné kombinace veřejného a soukromého sektoru v národní ekonomice rozhodující.

ÚVOD DO VEŘEJNÉ EKONOMIE A VEŘEJNÉ EKONOMIKY

ZDROJE KE STUDIU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvod do veřejné ekonomie a veřejné ekonomiky

Zdroje ke studiu

- Strecková Y., Malý I. Veřejná ekonomie pro školu i praxi. s.3-14, 25-28, 35-49;
- Stiglitz J. E. Ekonomie veřejného sektoru. s.32-42, 255-279;
- Hamerníková, B., Maaytová, A. Veřejné finance. s.11-18.

DĚKUJI ZA POZORNOST

V PŘÍPADĚ DOTAZŮ MNE MŮŽETE KONTAKTOVAT NA

Ing. **Aleš OLEJNÍČEK**, Ph.D.

Katedra **EKONOMIE**

Skupina **EKONOMIKY OBRANY STÁTU**

Kancelář **K-65/100** (Bytovky)

Tel.: **+420973443153**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ